

فرهنگ و هنر

پایه هفتم

دوره اول متوسطه

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	فرهنگ و هنر پایه هفتم دوره اول متوسطه - ۱۰۹
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	مینو آیت‌اللهی، بیروز ارجمند، سید غلامرضا اسلامی، فریدون امیری، رحمت امینی، مرضیه پناهیان پور، مینو رحیمی، فریبا شاپوریان، محمد شهبازی، سید عبدالمجید شریف زاده، زهره مجدآبادی فراهانی، حمید محمدظاهری و رضا مهدوی (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	مینو آیت‌اللهی، آبه‌نا اسفندیاری، رحمت امینی، زهرا تقدس نژاد، رضا صفری، میترا زارع، فریبا شاپوریان، مریم کیان و احمد آرمان نوروزی (اعضای گروه تألیف) - افسانه حجتی طباطبائی و محمد دانشگر (ویراستار)
شناسه افزوده آماده‌سازی :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
نشانی سازمان :	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - حمید ثابت کلاچاهی، محمد مهدی ذبیحی فرد (نگارنده طراحی گرافیک) و صفحہ آرا) - سید علی موسوی (طراح جلد) - زهرا ایمانی نصر، فرشته ارجمند، مریم جعفرعلیزاده، سپیده ملک‌ایزدی، سیده شیوا شیخ‌الاسلامی، ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی)
ناشر :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه : www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
چاپخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران : کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن : ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹
سال انتشار و نوبت چاپ :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص» چاپ پنجم ۱۳۹۶

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت جایی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۲-۲۲۱۷-۵-۹۶۴-۹۷۸ - 2 - 2217 - 05 - 964 - 978 ISBN

هنر، دمیدن روح تعهد در انسان‌ها است.
امام خمینی (رحمة الله عليه)

فهرست

بخش اول: هنرهای تجسمی

بخش سوم: هنرهای سنتی

فصل اول: طراحی	۱	فصل اول: طراحی سنتی	۷۱
درس اول: مشاهده	۱	درس اول: طراحی سنتی چیست؟	۷۱
درس دوم: تنوع طرح‌ها	۴	درس دوم: آشنایی با نقش‌های هندسی	۷۴
درس سوم: الفبای تصویر	۶	درس سوم: طراحی گره	۷۷
درس چهارم: نظم	۹	فصل دوم: گلیم بافی	۸۱
فصل دوم: نقاشی	۱۳	درس اول: زیراندازها	۸۱
درس اول: نقاشی از پدیده‌های طبیعی	۱۳	درس دوم: ابزار، وسایل و مواد گلیم بافی	۸۴
درس دوم: نقش گل‌ها	۱۸	درس سوم: بافت گلیم نقش دار	۸۶
درس سوم: بافت در نقاشی	۲۴	فصل سوم: سفالگری	۸۸
درس چهارم: نقاشی ایرانی	۲۸	درس اول: آشنایی با سفالگری	۸۸
فصل سوم: عکاسی	۳۲	درس دوم: ساختن حجم‌های گلی با روش فشاری	۹۱
درس اول: منظره‌یاب	۳۲	درس سوم: ساختن حجم‌های سفالی با روش فنیله‌ای	۹۳

بخش چهارم: هنرهای آوایی

درس اول: وزن	۹۷
درس دوم: لحن (ملودی)	۱۰۱
درس سوم: رنگ صوتی	۱۰۵
درس چهارم: شکل (صورت)	۱۰۸
درس پنجم: بافت	۱۱۱

بخش پنجم: هنرهای نمایشی

درس اول: گفت‌وگو	۱۱۵
درس دوم: گفت‌وگوی نمایشی	۱۱۷
درس سوم: شخصیت و موقعیت در نمایش	۱۱۹
درس چهارم: ماجراهای نمایشی	۱۲۱

بخش دوم: خوشنویسی

فصل اول: آشنایی با اصطلاحات و ابزارهای خوشنویسی	۴۵
فصل دوم: پیدایش و سیر تحول هنر خوشنویسی	۴۹
درس اول: معرفی خط کوفی و مشق خوشنویسی	۴۹
درس دوم: معرفی خط نسخ و مشق خوشنویسی	۵۵
درس سوم: معرفی خط ثلث و مشق سطر نویسی	۶۱
درس چهارم: معرفی خط محقق و مشق خوشنویسی	۶۶

هو الجمیل

دانش آموز عزیز

اگر نگاهی هر چند کوتاه و گذرا به تاریخ کشور عزیزمان داشته باشید به راحتی به این نکته پی خواهید برد که این سرزمین، روزگاری مهد فرهنگ، تمدن و هنر بوده است. عراق و گزافه نخواهد بود اگر ادعا کنیم که کشور ما خاستگاه و سرچشمه هنرهای گوناگونی است که بسیاری از آنها را دیگر کشورهای اسلامی با عنوان هنر اسلامی به دنیا عرضه کرده‌اند.

سخن از زیبایی، هنر و چگونگی آموزش آن در نظام آموزش و پرورش رسمی کشورها با حساسیت‌ها و مسائل مختلفی همراه است که به ماهیت این حوزه یادگیری مربوط می‌شود اما در ایران به دلیل آنچه به آن اشاره شد، این حساسیت بیشتر است.

کتابی که پیش رو دارید، حاصل تلاش خدمتگزاران شما در گروه هنر دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری است؛ بدان امید که محتوای آن نه تنها پاسخ نیازها، استعدادها و علایق شما باشد بلکه زمینه آشنایی هرچه بیشتر شما، میراث داران این مرز و بوم را با میراث فرهنگی و هنری پر افتخارتان فراهم آورد.

این کتاب از پنج بخش تشکیل شده است: هنرهای تجسمی، هنرهای خوشنویسی، هنرهای سنتی، هنرهای آوایی و هنرهای نمایشی.

در بخش هنرهای تجسمی با طراحی، نقاشی و عکاسی آشنا خواهید شد. در این بخش، یادگیری طراحی به عنوان مادر هنرهای تجسمی ضروری است اما شما می‌توانید از میان دو رشته هنری دیگر با توجه به علاقه و استعداد خود، یکی را انتخاب کنید.

بخش هنرهای سنتی نیز شامل طراحی سنتی (نقش‌های هندسی، گره‌ها)، گلیم‌بافی و سفالگری است. از این بخش لازم است طراحی سنتی را بیاموزید اما می‌توانید از بین رشته‌های گلیم‌بافی و سفالگری یک رشته را با توجه به نیازهای خود برای یادگیری انتخاب کنید.

هنرهای آوایی، نمایشی و خوشنویسی نیز از جمله فعالیت‌های هنری هستند که لازم است شما عزیزان با آنها آشنا شوید.

امیدواریم این کتاب بتواند به شما آینده‌سازان این مرز و بوم کمک کند تا علاوه بر آشنایی با رشته‌های هنری گوناگون، نیازها، علایق، استعدادها و توانایی‌های خود را بشناسید و در راه شکوفایی آنها گام بردارید؛ چرا که

قلندران حقیقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آن کس که از هنر عاری است

بخش اول

هنرهای تجسمی

تفصیل اول

طراحی

تفصیل دوم

نقاشی

تفصیل سوم

عکاسی

